

SPEV SRCA

Cerkvene pesmi
za mladinski zbor z orglami

Zbral in priredil Lojze Mav

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

SPEV srca [Glasbeni tisk] : cerkvene pesmi za mladinski zbor z orglami / zbral in priredil Lojze Mav ; urednika Miha Zupanc Kovač, Marija Gruškovnjak. - Ljubljana : Družina, 2025

ISMN 979-0-709013-20-3
COBISS.SI-ID 256947459

SPEV SRCA
Cerkvene pesmi za mladinski zbor z orglami

ZBRAL IN PRIREDIL
Lojze Mav

UREDNIKA:
Miha Zupanc Kovač, Marija Gruškovnjak

POBUDNIK EDICIJE:
Tomaž Tozon

AVTORJI STROKOVNIH BESEDIL:
Veronika Brvar, Marija Gruškovnjak, Miha Zupanc Kovač

NOTOGRAFIJA:
Accordia, d. o. o.

KOREKTURE:
Miha Zupanc Kovač, Metoda Kink, Egi Gašperšič

LEKTORIRANJE:
Ana Monika Habjan

OBLIKOVANJE:
Marko Hrovat, D-tisk, Grosuplje

ZALOŽNIKA:
Družina, d. o. o. in Kulturno društvo Glasbena matica Ljubljana
Zanju: direktor Tone Rode in predsednica Veronika Brvar

Tiskano po naročilu, D-tisk, Grosuplje
Cena: 35 EUR

Ljubljana, 2025

Darilo mlademu zborovskemu rodu in časten spomin na Tomaža Tozona

Pričujoča zbirka skladb za mladino je bilo zadnje darilo legendarnega glasbenika Tomaža Tozona Glasbeni matici Ljubljana – z namenom, da se rokopis skrbno izbranih cerkvenih pesmi za mladinski zbor pretežno v priredbi duhovnika in skladatelja Alojzija Mava natisne in razširi med najmlajše pevske vrste. Tomaž Tozon je večkrat poudaril, da je prav s tem naborom pesmi vstopil na pot umetniške glasbe ter zaslišal (po)klic zborovskega pevca in kmalu nato tudi zborovodje. Kot dolgoletni in karizmatični zborovodja se je še v jeseni življenja zavedal, da je bilo eno najstarejših kulturnih društev na Slovenskem skozi svojo viharo zgodovino zavezano dvigu pevske kulture in da je prav s pesmijo na različnih ravneh družbe ter v okviru svojih možnosti s slovenskimi izobraženci skrbelo za ohranjanje slovenstva.

Že prav na začetku se je društvo posvetilo pripravi tiskanih notnih izdaj in tako svojo skrb namenilo izboljšanju in razširjanju petja na podlagi kakovostne izvirne literature. Artistični odbor Glasbene matice je že leta 1873 želel objaviti mašo v slovenskem jeziku za mešani vokalni kvartet s spremljavo orgel. Tako so poskrbeli za podporo narodni zavesti na podeželju, kjer so duhovniki takšne skladbe nujno potrebovali. »Besede naj si izvolijo gospodje skladatelji sami, poglavitno vodilo naj jim pa bode, da je napev v lehkem, pevcem priležnem skladu, ter da bode kompozicija melodijozna v cerkvenem duhu zložena.«¹ Glasbena matica je izdala in nagradila *Sveto mašo* primorskega skladatelja, organista in pedagoga Danila

Fajgla. Kmalu je sledil drugi razpis, kjer je pomen slovenskega jezika še poudarjen. »Kompozicije morajo biti v lehkem narodnem, cerkvenem duhu zložene, da se lahko rabijo tudi v krajih, kjer se ne nahajajo posebno izurjene pevske moči. Besede morajo biti v slovenskem jeziku.«² Tokrat je bila za tisk izbrana zbirka cerkvenih pesmi slovenskega patra, skladatelja in organista Angelika Hribarja. Želja, da bi Glasbena matica enkrat letno izdajala zvezek s cerkvenimi deli, se ni uresničila, čeprav je bilo takrat veliko pomanjkanje tovrstnih skladb, a so se mnenja o uporabi slovenskega jezika pri liturgičnem petju tudi razhajala. Artistični odbor društva pa je s svojimi odborniki, uglednimi osebnostmi tedanjega časa, še naprej skrbno bdel nad glasbeno krajino tudi v cerkveni rabi ter je začel s sistematičnim naročanjem in izvajanjem ambicioznejših del. Glasbena matica je tako naročila prvi slovenski oratorij *Vnebovzetje blažene device Marije / Assumptio Beatae Mariae Virginis* (1911), ki ga je napisal Hugolin Sattner, prvi *Te Deum* za orkester, orgle in mešani zbor (1932) skladatelja Blaža Arniča in prvi *Križev pot* (1942) Matije Tomca, napisan in izveden v krutem obdobju slovenske zgodovine.

Artistični odbor Glasbene matice je slovensko samozavest želel krepiti tudi s širjenjem vedenja o pomembnih mejnikih glasbene zgodovine na naših tleh, kar je med drugim podčrtal z natisi gradiva preteklih dob. Med zbirkami za koncertno rabo tako izstopajo *Slovenske duhovne pesmi iz 16. in 17. stoletja*, ki so izšle leta 1900 in so še danes dragocen spomenik in pokazatelj duha tedanjega časa.

1 Povzeto iz knjige Nataše Cigoj Krstulović, *Zgodovina, spomin in dediščina: ljubljanska Glasbena matica do konca druge svetovne vojne*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2015, str. 49.

2 Prav tam.

Glasbena matica je pri oblikovanju svoje politike vseskozi tesno sodelovala z branilci slovenstva in med svoje ožje sodelavce vabila izjemne osebnosti. Zelo zgodaj so ji trdno oporo ponudili izvrstno izobraženi glasbeniki, med njimi dirigent in skladatelj Anton Foerster, danes znan tudi kot ustanovitelj orglarske šole Cecilijinega društva, urednik Cerkvenega glasbenika in predvsem kot skladatelj sakralne literature. V posvetni glasbi mu daje izbrano mesto njegova izvirna in prva slovenska romantična opera *Gorenjski slavček*. Foerster se je kot *regens chori* in organist Ljubljanske stolnice zavedal pomena sistematične pevske vzgoje, prav tako pa tudi vrednosti tiskanih glasbenih partitur. Društvo mu je natisnilo klavirski izvleček *Gorenjskega slavčka*.

Med pomembnimi člani artističnega odbora, ki so skrbeli za kakovost izbrane literature ter tudi naročila novih del, je potrebno omeniti vsaj še dva vidna člana. V Glasbeni matici je imel pater in skladatelj Hugolin Sattner trdnega zaveznika. Zborovodja Matej Hubad je svojemu učencu omogočil trdno kompozicijsko znanje in poskrbel, da je bil prvi slovenski oratorij *Vnebovzetje blažene device Marije* izveden skrbno in z velikim uspehom. Mogočni Mešani pevski zbor Glasbene matice je pod Hubadovim vodstvom v nabito polni Unionski dvorani leta 1912 s Sattnerjevim oratorijem kar štirikrat doživel prave ovacije. Kot član artističnega odbora je Hugolin Sattner podpiral zborovsko dejavnost društva in videl vrsto priložnosti za nastanek novih del zahtevnejšega žanra.

Duhovnik, skladatelj in pedagog Stanko Premrl, ena največjih osebnosti 20. stoletja na področju cerkvene glasbe, je s svojim izvirnim opusom poskrbel za temeljito prenovo slovenske cerkvene glasbe. Odprl ji je pot v nove evropske tokove, danes pa smo mu hvaležni tudi za uglasbitev slovenske himne. Prešernovo *Zdravljico* je z močnim domoljubnim pridihom že na začetku 20. stoletja prvič izvedel Mešani pevski zbor Glasbene matice.

Kot član artističnega odbora društva je Stanko Premrl trdno sledil načelom skladatelja Frana Gerbiča, sicer prvega ravnatelja Glasbene šole Glasbene matice. Društvo je prepoznalo Premrlov talent in mu ponudilo priložnosti tudi pri pisanju instrumentalnih del in tako je Premrl kot član artističnega odbora vseskozi dejavno sodeloval pri utiranju poti slovenski glasbeni ustvarjalnosti ter poustvarjalnosti.

Večina dejavnosti Glasbene matice je pod prisilo utihnila leta 1945, po osamosvojitvi Slovenije pa so se znova pojavile možnosti, da se poslanstvo in izvirno nedokončano delo nadaljujeta. Ob razcvetu številnih pobud se je ohranila tudi skrb za izdajo tiskanih partitur ter nosilcev zvoka, na katerih je zazvenela slovenska glasba v izvedbi izvrstnih slovenskih interpretov. Razcvet je ponudil tudi priložnosti vnovičnemu odkrivanju slovenske glasbene dediščine tako na posvetnem kakor na cerkvenem področju. Glasbena matica je tako leta 2006 pripravila spominsko publikacijo *Izbranih skladb za mešani zbor* Gregorja Riharja in s tem omogočila lepo počastitev 210-letnice skladateljevega rojstva. Kot je zapisal tedanji urednik edicije, skladatelj Janez Močnik, je bilo to lepo darilo cerkvenim zborovskim pevcem.

Tudi album pesmi, ki je pred vami, je darilo vsem pevcem, še posebej pa mladim pevskim rodovom, da bodo ob spoznavanju kulturne dediščine mojstrili svoje glasove ter si pretanjeno brusili čut za lepoto in bogastvo glasbe. Glasbena matica s podporo zbirki nadaljuje svoje poslanstvo, ki je bilo načrtano pred več kot 150 leti s srčnim upanjem, da se nam na obzorju riše lepa glasbena prihodnost, prav takšna, kakršno si je zamislil naš dragi zborovodja Tomaž Tozon.

Veronika Brvar,
predsednica Kulturnega društva Glasbena
matica Ljubljana

Nova priložnost za mlade glasove

V cerkvenih arhivih na korih in v različnih omarah pogosto naletimo na starejše pesmarice, ki združujejo skladbe različnih obdobj in težavnosti, a so med njimi mnoge v slabem stanju. Nekatere so neuporabne zaradi starejšega v pesmih uporabljenega jezika, harmonija je pogosto preprosta, vokalne linije pa prezahtevne glede na sposobnosti pevcev. Takšne zbirke velikokrat ne ustrezajo potrebam slovenskih otroških in mladinskih zborov, saj so skladbe za pevce, ki še ne znajo brati not, prezahtevne.

V zadnjem času se pojavljajo nove pesmarice, ki zapolnjujejo vrzel na področju liturgičnega petja za mlade. Vendar pa so te zbirke pogosto sestavljene predvsem iz tujih prevedenih skladb in nekaj slovenskih najpreprostejših, ki jih po cerkvah že tako konstantno poslušamo. Obenem gre pogosto le za besedila, opremljena z akordi, brez notografije, kar otežuje obravnavo novih skladb, saj melodije in ritma ni mogoče razbrati iz same publikacije. Pogosto se jih prenaša na način ljudskega izročila, od ust do ust.

Pričujoča zbirka predstavlja pomemben preboj na tem področju. Posega po skladbah slovenskih skladateljev iz preteklega stoletja. Med njimi izstopajo skladbe Lojzeta Mava, obenem pa najdemo še dela skladateljev Franca Kimovca, Hugolina Sattnerja, Franceta Ačka, Matije Tomca in drugih. Pomembno je tudi dejstvo, da marsikatero skladbo sicer že poznamo, a je žalostno, da jih otroci in mladi le redko vzamejo za svoje, saj jih slišijo le občasno, in še to zgolj od svojih starih staršev ali drugih starejših vernikov.

Pesmarica je zasnovana tako, da omogoča izvedbo skladb različnih težavnostnih ravni, saj

ponuja enoglasne, dvoglasne in triglasne skladbe. Kjer je predvideno večglasno petje, se lahko vedno uporabi le linijo prvega glasu, če zasedba ne omogoča večglasja. Obenem se ponuja možnost uporabe v mladinskih zborih z zasedbo SAB (sopran, alt, bas) ali celo z več visokimi (deškimi ali dekliškimi) glasovi (kjer je to izpisano) in fantovskim glasom. Fantje po zaključeni mutaciji lahko namreč pojejo linijo, ki jo razberemo iz izpisanega basa v spremljavi. Vse to omogoča enostavno izvedbo, tudi če se zasedba na koru spreminja. Na tem mestu bi zato spodbudil starše, da otroke motivirate k rednemu udeleževanju petja pri mašah (in tudi vajah), saj bo le tako petje lahko ubrano in primerno.

Po drugi strani bodo skladbe nedvomno omogočale primeren izziv tudi na primer pevkam, ki so vajene petja v večglasju. Zanje priporočam predvsem skladbe v triglasju brez orgelske spremljave. Sam sem jih že izvajal v izvedbi skupine deklet in vem, da odlično zvenijo. Naj poudarim tudi dejstvo, da velikokrat zborovodje menijo, da morajo skladbo znižati, a se ne zavedajo, da je otroški glas drugačen od njihovega. Tako torej v zbirki najdemo zelo primerne obsege za otroške in mladinske glasove.

Vse skladbe je najbolj primerno spremljati z orglami. Morda se zdi na prvi pogled lažje najti kitarista, vendar je zagotovo v bližini tudi vsaj kak potencialni bodoči organist, ki ga je treba le pravilno usmeriti, da se izobrazi in nauči igrati v dani zbirki zbrane pretežno dokaj enostavne spremljave. Zakaj pa ne bi tudi omenjenega kitarista, ki mu morda skladbe, ki jih pojejo predvsem starostniki, niso blizu, navdušila podpora ubranega petja in s tem učenje še kakšnega inštrumenta.

Škoda je, da včasih ob bogoslužju slišimo povsem napačno izbran glasbeni program. Za to ni enostavnega opravičila, v kolikor vsaj na kratko premislimo, ali je skladba dejansko primerna vsebini svete maše in obdobju cerkvenega leta. V pesmarici za mlade je izbira skladb precej preprosta, saj so skladbe izbrane za določene liturgične namene. V nadaljevanju bom predstavil strukturo pesmarice, kar vam bo v pomoč pri izbiri prave skladbe za pravo priložnost.

Skladbe od številke 1 do 6 so primerne za vstopno skladbo. Skladbe od številke 7 do 9 so darovanjske. Vse skladbe do tu so dolge le po šestnajst taktov (ali manj), torej štiri fraze. Čeprav večine med njimi ne izvajajo pogosto, so zaradi svoje kratkosti povsem osvojljive z nekaj ponovitvami pri vajah.

Sledijo Venturinijev *Svet je* (št. 10), *Blagoslovljen* (št. 11) in *Jagnje Božje* (št. 12) z nekoliko drugačnim besedilom, kot je povzeto iz slovenskega prevoda ordinarija. Skladbe od številke 13 do 37 so obhajilne skladbe. Pri tem je skladba *Bratec moj* z nekoliko bolj postno vsebino, skladbi *Jezik moj*, *skrivnost opevaj* p. Angelika Hribarja in *V zakramentu vse svetosti* Antona Foersterja pa sta primerni tudi za izpostavitev Najsvetejšega. Poleg tega velja izpostaviti skladbo *Pridi, moj Jezus*, ki povezuje umetniško ustvarjalnost mladega Tomaža Tozona in mentorstvo skladatelja Lojzeta Mava. Če ta spada med daljše skladbe te zbirke (24-taktne), imamo tu tudi nekaj dobro poznanih, osemtaktnih skladb (*Zdaj se zbudi, duša moja* in *Pridi, ljubi Jezus*).

Skladbe od številke 38 do 101 so Marijine, ki so predvsem primerne za petje ob zaključku svete maše in za Marijine praznike. Vsekakor pa je potrebno paziti, saj so med njimi majniške skladbe (od številke 54 do 63), rožnovenske (zadnja izmed njih – *Kraljica venca rožnega*) itd. Niso torej vse primerne za vsako priložnost. Posebej pri Marijinih pa lahko vidimo posebno skrb skladatelja Lojzeta Mava. Ne samo, da je velika večina skladb nastala pod njegovim peresom, mnoge je tudi priredil. V tem poglavju vidimo bogastvo, ki ga ta zbirka vnaša v slovenski liturgični prostor. Nekaj je seveda skoraj ponarodelih, a velika večina manj

znanih. Upam, da bodo tako dobile pozornost, ki si jo zaslužijo.

Sledijo adventne skladbe, ki so sicer samo tri, številke 102, 103 in 104. Z najbolj znano božično skladbo *Sveta noč* Franza Gruberja pa preidemo k božičnim skladbam, torej od številke 105 do 122. Posebej skladbe *Kje bili ste tiste dni* (št. 107), *In povedat so prišli* (št. 119) in *Na kamelah jezdijo* (št. 122) so poleg najbolj znanih še posebej primerne za otroške zборе – po vsebini, tehtnosti in obsegu.

Med številkami 123 in 138 imamo nabor postnih skladb. Ni treba posebej omenjati, da je prav zakladnica slovenskih postnih skladb izjemno bogata. Morda bo marsikatero skladbo težje usvojiti, a bo njen učinek zagotovo toliko večji.

Skladbe od številke 139 do 146 so namenjene petju v velikonočnem času. Med njimi izstopa verzija Kubikove *Raduj se kraljica nebeška* v priredbi Lojzeta Mava, in sicer v latinščini (št. 146). Omeniti velja tudi skladbo *O Marija, bodi zdrava* (št. 144), napevu v drugem glasu je namreč Lojze Mav dodal terco višji spremljevalni glas, ki ga tako pojejo višji glasovi.

Sledijo praznične skladbe, najprej posvečene svetemu Jožefu (št. 147 in 148), nato Srcu Jezusovemu (št. 149, 150 in 152), Svetemu Duhu (št. 151), svetemu Alojziju (št. 153), svetima Petru in Pavlu (št. 154), sveti Ani (št. 155), angelom varuhom (št. 156) ter Kristusu Kralju vesoljstva (št. 157, 158, 159). Sledi uglasbitev blagrov (št. 160) in vsem poznana zahvalna pesem (št. 161) s smiselno razdelitvijo v eno-, dvo- in po želji triglasje v refrenu.

Od številke 162 naprej sledi dodatek. V tem delu imamo najprej božične skladbe (št. 162, 163, 164, 165, 181, 182, 202), Marijine skladbe (št. 166, 167, 180, 186, 187, 189, 190, 191, 200, 201), vstopne skladbe (št. 168, 172, 193, 195, 196), skladbo, namenjeno petju pred evangelijem (št. 173) in darovanjske skladbe (št. 169, 174, 183, 184, 188). Sledijo še skladbe, primerne za po povzdigovanju, med in po obhajilu (št. 170, 171, 175, 176, 178, 185), uglasbitve molitve *Oče naš* (št. 177, 179), velikonočna *Veselo pojejo zvonovi* (št. 192) in postna

To ljubezen poglej, ki je bolj znana kot *Ko sem med oljkami molil* (št. 194). Med postne skladbe spada še *Večerja zadnja je minila* (št. 203).

Posebej so izpostavljene prvoobhajanske pesmi (št. 197, 198, 199), med njimi lahko *Najlepši dar* pojemo tudi med obhajilom med letom, po drugi strani pa sta skladbi iz prvega dela z enakim naslovom, *Bodi pozdravljen, zlati moj dan* (št. 22 in 23), primerni za obhajanje prvega svetega obhajila. Sledi še nekaj skladb mašnega ordinarija (št. 204 do 211). Med njimi najdemo tudi dele Tomčeve maše, ki pa so dodatno opremljeni z dinamičnimi, agogičnimi in za organiste uporabnimi (Man., Ped.) oznakami. Skladba *To je dan* je pravzaprav presek psalma, pesmi slednice in aleluje, primernih za veliko noč. Zadnja skladba zbirke, *K tebi Bog in naš Gospod* – izvedena po kiticah – je primerna za različne dele svete maše.

Pokojni Tomaž Tozon nosi veliko zaslug za izdajo cerkvene pesmarice za mlade. Celotno zbirko v rokopisih je namreč, sicer po slučaju, некоč našel na kupu not in jo predal Glasbeni matici z željo, da bi jo izdali. Notno literaturo je že davnega leta 1955 pripravil Lojze Mav. Poleg drugih področij, na katerih je bil Tozon aktiven, je bil tudi prvi dirigent Akademskega pevskega zbora svete Cecilije od njegove ustanovitve leta 1966. Vodenje zbora sem sam prevzel leta 2023. Zapis komentarja k zbirki skladb Lojzeta Mava in številnih drugih slovenskih skladateljev mi je bil v pravi izziv, vendar sem iskreno hvaležen, da sem imel s tem priložnost v zadnjem času preigrati vse skladbe iz zbirke. Ob tem sem spoznaval, kaj je navdihovalo mnoge naše predhodnike, ki so vodili zbore, polne mladih glasov po slovenskih cerkvah. Srčno si želim, da bi zbirka navdihovala tudi prihodnje rodove cerkvenih glasbenikov in bi pripomogla k nadaljnjemu razvoju petja na slovenskih korih.

Miha Zupanc Kovač

Spomini na skladatelja Alojzija Mava (1898–1977)

Le kdo ne pozna pesmi *Marija, mati moja ...*, pesmi, ki je postala slovenskim vernikom pesem tolažbe, upanja in zahvale. Malokdo pa ve, da je to pesem zapisal in uglasbil Alojzij Mav. Tega gospoda, skromnega tihega moža – organista sem spoznala na koru cerkve Marijinega oznanjenja pri frančiškanih v Ljubljani leta 1966. Vsako nedeljo od oktobra do junija smo se srečevali na koru. Alojzij Mav je spremljal ljudsko petje desete maše, medtem ko smo se pevci APZ svete Cecilije pripravljali za petje pri študentski maši, ki je tej sledila. V spominu mi je ostal kot tih, dobrosrčen, a vase zaprt človek, le včasih z rahlim hudomušnim nasmehom in igrivim pogledom.

Alojzij Mav se je rodil 21. junija 1898 v Grobljah pri Domžalah. Bil je dijak Škofijske klasične gimnazije v Šentvidu nad Ljubljano, kjer je pridobil tudi osnovno glasbeno izobrazbo iz petja, violine, violončela, klarineta in orgel. Po koncu prve svetovne vojne, v kateri je bil ranjen, se je vpisal na Teološko fakulteto Univerze v Ljubljani. Leta 1920 je vstopil v Misijonsko družbo (lazaristi), ki je imela svojo hišo v njegovi rojstni vasi. V času študija se je učil harmonijo in kontrapunkt pri Stanku Premrlu. Po noviciatu in zaključku bogoslovnega študija je bil leta 1924 posvečen v duhovnika. Na novomašno podobico je zapisal: »Ne zlatih strun, Gospod, le dno mi pravo daj; preveč je drugih strun povsod, a (čisto) vse brez dna: napuh duha, zavist srca, strast in blesk ter grešna tla. Ne takih strun, Gospod, bojim se jaz zlata; ponižne strune prosim Te vrh čistega srca.«

Po novi maši je kot misijonar deloval na več krajih, med drugim tudi pri svetem Jožefu nad Celjem, leta 1930 pa je bil premeščen v Beograd,

kjer je doživel težko življenjsko preizkušnjo. V nesporazumu s tedanjim vodstvom Misijonske družbe je bil po nedolžnem obsojen in po prestani kazni se je leta 1938 vrnil v Ljubljano. Zatočišče je dobil pri frančiškanih na Tromostovju, kjer je postal organist in zborovodja znanega Sattnerjevega zbora. Z organistom, frančiškanskim bratom Kanizijem Fritzlom, sta si bila povsem različna. Brat Kanizij je bil človek poln sonca in med pevci izredno priljubljen. Nasprotno pa je bil dirigent Mav z bolečo življenjsko izkušnjo resen in redkobeseden, ob dirigiranju pa povsem osredotočen in ves predan muziciranju. Pevci so bili privilegirani, saj je večino njegovih novih skladb najprej zapel prav Sattnerjev zbor. V tem, za njega tako težkem obdobju, so nastajale njegove najlepše pesmi, a ne samo melodije, tudi besedila: že prej omenjena *Marija, mati moja* in pa *Zvonovi so zopet zapeli, Bodi nam pozdravljena, Sveti Jožef naš čolnič vesla*.

Njegova predanost Cerkvi in službi v njej mu je bila poplačana. Ljubljanski nadškof Anton Vovk je pri Svetem sedežu dosegel, da je smel od leta 1959 ponovno maševati, česar je bil izredno vesel, nato pa je bil sprejet tudi med duhovnike ljubljanske škofije.

Frančiškanskemu koru je ostal zvest do leta 1974, ko ga je bolezen priklenila na posteljo. Krog svoje duhovniške poti je zaključil tam, kjer jo je začel. Tedanji predstojnik slovenskih lazaristov, poznejši ljubljanski nadškof, kardinal dr. Franc Rode ga je pripeljal nazaj k lazaristom. Alojzij Mav je umrl 23. julija 1977 v Ljubljani. Ob grobu je iz ust pevcev odmevala njegova pesem: »Ob koncu pa, Marija, naj umrem v ljubezni tvoji, končani bodo boji, pri tebi bom doma.«

Tiho, kakor je profesor Mav živel, se je tudi poslovil. Ostaja nam njegova velika dota – pesmi, ki ne bodo nikoli izpete. Ob stoletnici rojstva Alojzija Mava je skladatelj Jože Trošt zapisal: »Ni ga skladatelja pri nas, ki bi tako široko pokrival vsa področja cerkvene pesmi; vse od njene vsebinske naravnosti v bogoslužno dogajanje cerkvenega leta do široke uporabe vseh uveljavljenih pevskih zasedb. Pri Mavu najdemo vse: prvovrstne božične, postne in velikonočne, odlične Marijine, obdobje in praznične skladbe. Premore tako latinske kot slovenske maše, ki jih je pisal že davno pred koncilsko prenovo. Ima pesmi vseh vrst: lahke za podeželske zборе, kot tudi reprezentančno močnejše, ki lahko brez zadrege zastopajo našo pesem kjerkoli zunaj domovine« (Revija Ognjišče, 2007, št. 7).

Že zelo zgodaj so izšle prve njegove zbirke: *Božični šopek Jezusu* (1925), *Vzdihi po Materi* (1926), *Roži Mariji* (1928), *Blažena jutra* (1930). Mavove pesmi nam pričarajo milostni trenutek Jezusovega rojstva (*Božična noč, Srečna si štalca*), Jezusa spremljajo v trpljenju (*Na Oljski gori je Gospod, Gledam te, Zveličar mili, Zemlja in nebo žaluje*) in zmagoslavno vriskajo v vstajenjski radosti (*Zvonovi so zopet zapeli, Jezus premagavec groba, Zveličar je iz groba vstal*). Skrivnosti svete maše je Alojzij Mav zлил v pesmi: mašne (*K tebi, Bog in naš Gospod*), darovanijske (*Mašnik k darovanju, Beli kruh in kelih zlati*) in obhajilne (*O kam, Gospod, Oče naš nebeški, Tiho moli cerkev vsa*). V seznamu svetniških pesmi najdemo *Tiste dni sem slišal glas ...*, redko slišano, a izredno izpovedno pesem.

Mavove Marijine pesmi izražajo predanost in zaupanje Božji Materi, kar je ob pogrebu izpostavil

tudi kardinal Franc Rode: »Te mile pesmi, kjer se izraža mehka otožnost in hrepenenje po odrešenju, so privrele samo iz zelo čistega srca, iz otroškega srca. Tako je bilo srce Lojzeta Mava.« Take so njegove Marijine pesmi: *Kdo je ta?, Mati moja, venec pletem, Pred teboj, o Mati, Češčena, milostna si ti, Kraljica venca rožnega* in še bi jih lahko naštevati.

Alojzija Mava poznamo kot skladatelja nabožnih pesmi, a njegovo najobsežnejše delo je opereta *Angel z avtom* na libreto Maksa Simončiča, ki je bila na odru Ljubljanske opere uprizorjena leta 1940. Med njegove posvetne skladbe sodi tudi pesem *Moja domovina*, ki je nastala v Beogradu, nekaj let pred drugo svetovno vojno, za katero je skladatelj napisal tako besedilo kakor glasbo. Po vojni je bila pesem *Moja domovina* dolga leta v Sloveniji zamolčana, v glasbenih arhivih je bila le v izvedbi domobranskega zbora. Ta povezanost z domobranstvom je zapečatila njeno usodo. Cele generacije Slovencev je niso poznale, čeprav je njeno besedilo domoljubno.

Nazadnje lahko dodam, da ko sem dobila v roke rokopis pripravljene zbirke za mladinske in otroške zборе iz leta 1955 – hranil ga je Tomaž Tozon –, najprej nisem vedela, kaj z njim početi. Listala sem od pesmi do pesmi, čutila sem, kako veje iz vsakega lista Mavova predanost, ljubezen in skrb za otroško in mladinsko petje ter se končno »dotolkla« do spoznanja: to moramo obelodaniti! Tako sedaj s to zbirko, ki je trud Mavovega trdega dela, lahko iskreno rečemo: boglonaj Lojze Mav, boglonaj gospod profesor za vaš velik zaklad duhovnih pesmi!

Marija Gruškovnjak

Moja domovina

Lojze Mav

Lojze Mav

f

1. O - če, ma - ti, bra - tje in se - stre, ko - če, me - sta,
 2. Pr - va pe - sem mla - dih son - čnih dni, va - ro - van - ka
 3. Ze - mlja ro - dna mo - ja je ta - ko, da, če tre - ba,

4

1. tra - te in ste - ze, hol - mi, ska - le ve - čne-ga sne-ga:
 2. fan - to - ve mo - či, kres, ki se - ga me - ni do ne - ba: to je mo - ja
 3. bil se bom za njo. Za - dnja ka - plja mo - je - ga sr - ca:

p

8

Zdra - va bo - di mo - ja le - pa do - mo-vi - na,
 do - mo-vi - na! Zdra - va bo - di do - mo-vi - na,

11

zdra - va bo - di mo - ja le - pa do - mo-vi - na, zdra - va bo - di mo - ja le - pa
 mo - ja le - pa do - mo-vi - na, *mf* zdra - va bo - di

14

f
 do - mo-vi - na,
 do - mo-vi - na, mo - ja le - pa do - mo-vi - na!

Moja domovina

Lojze Mav

Lojze Mav

f

1. O - če, ma - ti,
2. Pr - va pe - sem
3. Ze - mlja ro - dna

f

5

1. bra - tje in se - stre, ko - če, me - sta, tra - te in ste - ze,
2. mla - dih son - čnih dni, va - ro - van - ka fan - to - ve mo - či,
3. mo - ja je ta - ko, da, če tre - ba, bil se bom za njo.

8

1. hol - mi, ska - le ve - čne-ga sne - ga:
2. kres, ki se - ga me - ni do ne - ba: to je mo - ja do - mo - vi - na!
3. Za - dnja ka - plja mo - je - ga sr - ca:

p

12 Zdra-va bo - di mo - ja le - pa do - mo-vi - na, zdra-va bo - di mo - ja le - pa

Zdra - va bo - di do - mo-vi - na, mo - ja le - pa

p

15 do - mo-vi - na, zdra-va bo - di mo - ja le - pa do - mo-vi - na,

do - mo-vi - na, zdra - va bo - di do - mo-vi - na,

mf

mf

18 *f*

mo - ja le - pa do - mo-vi - na! do - mo-vi - na!

f

1. 2. 3. Fine

SPEV SRCA

**Mašne, darovanjske,
evharistične
pesmi**

Pred Bogom pokleknimo

Blaz Potočnik

Andrej Vavken

Dvoglasno

mf *p* *mf*

1. Pred Bo - gom po - kle - kni - mo, po - vzdi - gni - mo - sr - ce, v ne -
 2. Bo - gu v vi - ša - vi hva - la, na ze - mlji mir - lju - dem! Ne -
 3. Bog sam nam o - zna - nju - je živ - lje - nja sre - čno pot! Te -

Ped.

f

5
 1. be - sa zdaj po - šlji - mo vse mi - sli in že - lje.
 2. be - sa so po - sla - la re - še - nje vsem stva - rem.
 3. mo - to raz - sve - tlju - je, nas var - je gre - šnih zmot.

Triglasno

p

8
 1. Ta dar pre - sve - te ma - - - še sprej - mi od nas, o
 2. Ti sam, Go - spod pre - sve - - - ti, dol - ge si na - se
 3. Kri - stja - ni, po - slu - šaj - - - mo, kaj Je - zus nas u -

Man.

Dvoglasno

mf *f*

12
 1. Bog; naj zbri - še gre - he na - še, naj var - je nas nad - log.
 2. vzel, v lju - be - zna ve - čno vne - ti si smr - ti nas o - tel.
 3. či, po njem se vsi rav - naj - mo, da raj nam po - de - li.

Ped.

Oče večni v visokosti

Andrej Praprotnik

Leopold Belar

p *mf* *f*

2

1. O - če ve - čni v vi - so ko - sti, k te - bi zdaj se bli - ža - mo, svo - je
 2. Čast O - če - tu na vi ša - vi in na zem - lji mir lju - dem! Naj se
 3. Tvo - ja mi - lost je pri žga - la pra - ve ve - re sve - tlo luč; pot v ne -

5 *p*

1. gre - he in sla - bo - sti sr - čno ob - ža - lu - je - mo. Gre - šni -
 2. zli - va po šir - ja - vi mi - lost Bo - žja vsem stva - rem. Te - bi,
 3. be - sa po - ka - za - la, raj - skih vrat nam da - la ključ. To - rej

9 *f* *p*

1. kov se nas u - smi - li, spre - o - br - ni nam sr - ce, da bi
 2. Ja - gnje, Sin O - če - ta, ki od - jem - lješ greh sve - ta, po - je
 3. se re - snic dr - ži - mo, ki jih Je - zus nas u - či: če zve -

13 *mf* *f* 1. *p* 2.

1. zve - sto te lju - bi - li, ža - lo - va - li za dol - ge. Gre - šni - ge.
 2. vsa - ka du - ša vne - ta sla - vo ve - čno iz sr - ca. Te - bi, ca.
 3. sto po njih ži - vi - mo, sve - ti raj nam po - de - li. To - rej li.

Zvonovi so zapeli

Gregor Mali

Hugolin Sattner

p *mf*

3

1. Zvo - no - vi so za - pe - li, pri - prav - ljen je ol - tar, v sve -
 2. Živ - lje - nje si po - da - ril, nam dal ra - zu - ma luč; vse
 3. Go - spod, be - se - de tvo - je nas kli - če - jo do - mov, kjer

5 *f* *p*

1. ti - šče pri - hi - te - li smo vži - vat Bo - žji dar. U -
 2. z mi - lost - jo ob - da - ril, nam dal živ - lje - nja ključ. V kra -
 3. na o - tro - ke svo - je raz - li - vaš bla - go - slov. So -

9 *mf* *f*

1. smi - lje - no ob - je - mi o - tro - ke ra - nje - ne in
 2. so - to vso na - ra - vo o - del si, Ve - čni, ti, ne -
 3. vra - žnik nas na - pa - da, vi - har krog nas div - ja; že -

13

1. du - še jim o - de - ni v ne - dol - žne li - li - je.
 2. bo ti po - je sla - vo, vsa zem - lja te sla - vi.
 3. ri le sve - tla na - da pla - či - la tvo - je - ga.

SEZNAM SKLADB

Pred Bogom pokleknimo (Andrej Vavken).....	19
Oče večni v visokosti (Leopold Belar).....	20
Zvonovi so zapeli (Hugolin Sattner)	21
Pred Bogom pokleknimo (Breda Šček)	22
Kristjani, pokleknimo (Fran Venturini).....	23
O Bog, ki si podaril (Breda Šček)	24
Poslušajmo, zvonček poje (Franc Premrl)	25
Tvoj mašnik zdaj daruje (Michael Haydn)	26
Bog vsevedni, vsemogočni (Lojze Mav).....	27
Svet je (Fran Venturini).....	28
Blagoslovljen (Fran Venturini).....	29
Jagnje božje (Fran Venturini).....	30
Lepa so jutra (Lojze Mav)	31
Pridi, ljubi Jezus (Lojze Mav)	32
Oče naš nebeški (Lojze Mav)	33
Za angelsko hrano (Lojze Mav).....	34
Pridi, moj Jezus (Tomaž Tozon, prir. Lojze Mav)	35
Jezus, moj pomladni cvet (France Ačko)	37
Bratec moj (France Ačko)	38
Mogočno se dvigni (Josip Čerin).....	39
Tebe ljubi moj duša (Lojze Mav).....	40
Bodi pozdravljen, zlati moj dan (Stanko Premrl).....	41
Bodi pozdravljen, zlati moj dan (Lojze Mav).....	42
Zdaj se zbudi, duša moja (Lojze Mav)	43
Pridi, ljubi Jezus (Lojze Mav)	44
Jezus hoče v srce priti (Franc Kimovec)	45
Molite, angeli (Franc Kimovec)	46
Po raju Jezus hodi (Stanko Premrl).....	47
Mojega življenja zvezda (France Ačko).....	49
Jezus, ti si vinska trta (prir. Lojze Mav).....	50
Jezus, ti si vinska trta (Lojze Mav)	51
Nizko se, kristjani, priklonimo (prir. Lojze Mav)	52
O, Kralj, časti presveti (Matija Tomc)	53

Glasno zapojmo (prir. Lojze Mav)	54
Tebe molim, Jezusa (Lojze Mav)	55
Jezik moj, skrivnost opevaj (Angelik Hribar).....	56
V zakramentu (Anton Foerster)	57

MARIJINE

Bodi nam pozdravljena (Ignacij Mitterer, prir. Lojze Mav).....	58
O Brezmadežna (prir. Lojze Mav)	59
Srce moje (prir. Lojze Mav)	60
Tvoje Srce počastimo (prir. Lojze Mav).....	61
O Devica, zvezd Kraljica (Leopold Belar, prir. Lojze Mav)	62
Vsa lepa si Marija (Alojzij Mihelčič)	63
Bodi nam pozdravljena (Ignacij Hladnik)	64
Lepa si, Marija (Lojze Mav)	65
Ave Marija (Lojze Mav).....	67
Do Marije (Stanko Premrl)	68
Pozdravljena Mati, presveta Gospa (Lojze Mav).....	69
Žar vse lepote (Lojze Mav)	70
Ti si tista, vsa prečista (Matija Tomc)	71
Lepšega v nebesih ni (Lojze Mav)	72
V nazareški hišici (Lojze Mav)	73
V nazareški hišici (Lojze Mav)	74
Spet kliče nas venčani maj (ljudska).....	75
Že slavčki žvrgolijo (Janez Aiblinger)	76
S cveticami zaljšamo tebi oltar (Lojze Mav)	77
Prelepe cvetke trgamo (Lojze Mav).....	78
S cveticami zaljšamo tebi oltar (Matija Tomc).....	79
Če vprašam (prir. Lojze Mav).....	80
Lučke gorijo (Lojze Mav)	81
Cvetke trgam (Leopold Cvek).....	82
Najčistejša cvetka raja (Lojze Mav)	83
Ni je vijolice (Lojze Mav)	84
Dajte mi zlatih strun (Franz Engelhart, prir. Lojze Mav)	85
Jutro sveže vstaja (Lojze Mav)	87
Zvonček, čuj, večerni (Ignacij Hladnik, prir. Lojze Mav)	89
Večerni zvon (Fran Ferjančič)	91
Ko v jasnem jutru primiglja (Gregor Rihar)	92

Ko sveto jutro (Lojze Mav)	93
Mehko čez hrib in plan (Lojze Mav).....	95
Ko zarja zlati nam gore (prir. Lojze Mav)	96
Mati Marija, polna si slave (Lojze Mav).....	97
V Marijinem vrtu cveto (France Ačko)	98
Hitimo k božji Materi (Franc Blažič).....	99
Marija, rad te imam (Franc Kimovec, prir. Lojze Mav).....	100
O Gospa moja, o Mati moja (Lojze Mav)	102
Vsi pojoč se oglasimo (Georg Zungl, prir. Lojze Mav)	104
Ko otrok prvikrat z materjo moli (Lojze Mav)	106
Komaj so grlice zapele (Lojze Mav)	107
Zdrava Marija (Franz Schubert, prir. Lojze Mav).....	109
Veš, o Marija (prir. Franc Kimovec).....	112
Ave, Marija, zdrava ti (Lojze Mav)	113
Čuj, Marija, klic srca (Avgust Cerar)	115
Marija, Mati moja (Lojze Mav)	116
Še gori ljubezen (Franc Kimovec)	117
Za Bogom najrajši Marijo častim (Franc Kramar).....	118
Tebe, Marija, srca slavijo (Anton Foerster).....	119
Ave Maria (Charles Gounod, prir. Lojze Mav)	120
O, Mati čistega srca (Josef Gruber, prir. Lojze Mav)	124
Zdaj razsvetljena je noč (prir. Lojze Mav).....	125
O, Marija, naša ljuba Mati (Gregor Rihar).....	126
Angeli lepo pojejo (prir. Stanko Premrl)	128
Lepo se jutranja zarja zlati (Lojze Mav)	129
Prisrčno nam bodi pozdravljena (Stanko Premrl).....	130
Otrok sem tvoj (Lojze Mav).....	131
Premila Fatimska Gospa (Vinko Vodopivec).....	132
Marija, Mati ljubljena (Gregor Rihar).....	133
Pozdravljena, Marija (Lojze Mav).....	134
O Marija, v zarji zlati (Matija Tomc)	135
Mati moja, venec pletem (Lojze Mav).....	136
Kraljica venca rožnega (prir. Lojze Mav).....	137

ADVENTNE IN BOŽIČNE PESMI

Vi oblaki (Gregor Rihar)	138
Vso zemljo tema krije (prir. Lojze Mav)	139
Poslan z nebes je angel (Martin Železnik)	140
Sveta noč (Franz Gruber)	141
Glej, zvezdice Božje (Leopold Belar)	142
Kje bili ste tiste dni (Lojze Mav)	143
Prišla je lepa sveta noč (Benjamin Ipavec)	144
Jezušček na slamici (Matija Tomc)	145
Kaj se vam zdi (France Ačko)	147
Božji nam je rojen Sin (Ivan Zupan)	148
Angelsko petje (Ignacij Hladnik)	149
Sveta nebesa (Ignacij Hladnik)	151
Dete rajsko (Eleonora Hudovernik)	153
Rajske strune (Valentin Štolcer, prir. Lojze Mav)	154
Poslušajte vsi ljudje (prir. France Ačko)	155
Tam stoji pa hlevček (prir. Lojze Mav)	156
Tamle na slam'ci (France Ačko)	157
In povedat so prišli (Franc Kimovec)	158
Zvon svetonočni pozvanja (Lojze Mav)	159
Narodi, radujte se (prir. Lojze Mav)	161
Na kamelah jezdijo (France Ačko)	162

POSTNE PESMI

O, vi vsi (France Ačko)	164
Kraljevo znam'nje, križ stoji (Andrej Vavken)	165
Strašno trpiš (Lojze Mav)	166
O sveti križ (Lojze Mav)	167
O gostija večnega življenja (Lojze Mav)	169
Tam na vrtu Oljske gore (Stanko Premrl)	170
O grešnik zdaj odpri srce (Stanko Premrl)	171
Na Golgoto se vije pot (France Ačko)	172
Zemlja in nebo žaluje (Lojze Mav)	173
Molim te, moj Jezus (Lojze Mav)	175
Angelski zbori (neznani avtor)	177
Oljsko goro tiha noč pokriva (Franc Kimovec)	179
Mati žalostna je stala (Franc Lukman)	180

Pesem žalno poje (Lojze Mav)	181
Usmili se me, Bog (Lojze Mav)	182
Duša, le pojdi z mano (prir. Franc Kimovec)	183

VELIKONOČNE PESMI

Zapoj veselo, o kristjan (Lojze Mav)	186
Jezus naš je vstal od smrti (Gregor Rihar, prir. Lojze Mav)	187
Zvonovi so zopet zapeli (prir. Lojze Mav)	188
Zapoj veselo, o kristjan (Andrej Vavken).....	189
Zveličar gre iz groba (Lojze Mav)	190
O Marija, bodi zdrava (Karlo Adamič, prir. Lojze Mav).....	191
Raduj, nebeška se Gospa (nemški napev).....	192
Regina, caeli, laetare (Franz Kubik, prir. Lojze Mav)	193

PRAZNIČNE

Sveti Jožef naš čolnič vesla (Franc Kimovec, prir. Lojze Mav)	198
Krona naših priprošnjikov (Lojze Mav)	199
Presveto Srce, slavo (Ignacij Hladnik)	200
O, Srce božje (prir. Lojze Mav).....	201
O pridi Stvarnik Sveti Duh (prir. Lojze Mav)	202
Tvoji smo, Srce Kraljevo (Lojze Mav)	203
O, poglej, Alojzij mili (Lojze Mav)	204
Počeščena, mučenika (Anton Foerster).....	205
Počeščena, sveta Ana (Gregor Rihar)	206
Angel božji, ki me vodiš (Gregor Rihar)	207
Kristus mora kraljevati (Lojze Mav)	208
Kristus ti kraljuj (Lojze Mav).....	210
Povsod Boga (Franc Kimovec)	211
Blagor ubogim (France Ačko).....	212
Hvala večnemu Bogu (Michael Haydn)	215

DODATEK

Angelčki stopajo (France Ačko).....	218
Hej, pastirci (France Ačko).....	219
V Betlehemu, malem hlevčku (Maks Pirnik)	220
Nebo je nocoj razsvetljeno (Slavko Mihelčič)	221
Bodi pozdravljena (Lojze Mav).....	222
Ave Maria (Joseph Güttler)	223

K tebi, Bog in naš Gospod (Lojze Mav)	226
Sprejmi, Bog daritev to (Lojze Mav)	227
Jezus na oltarju je (Lojze Mav).....	228
Jezusa prejeli smo (Lojze Mav)	229
Usmiljeni Bog – Začetek (Lojze Mav).....	230
Moj Gospod, Jezus Kristus – Evangelij (Lojze Mav)	231
Sprejmi Gospod to daritev – Darovanje (Lojze Mav).....	232
Moj Gospod – Sveta hostija (Lojze Mav).....	233
Jezus tebi živim – Sveta rešnja kri (Lojze Mav)	234
Oče naš (Franc Kimovec)	235
Gospod, nisem vreden – Obhajilo (Lojze Mav).....	237
Oče naš (Lojze Mav)	237
Slavospeve duša poje (Lojze Mav)	237
Kyrie eleison, o Bog dragi (Franc Kimovec)	238
Otroci, veselje nocoj se glasi (Alozij Mihelčič)	239
Sprejmi, Bog, Oče večni (Martin Železnik)	240
Bog in naš nebeški Oče (Martin Železnik).....	241
Popotnik sem na svetu (Matija Tomc).....	242
Naši Materi (Matija Tomc)	243
O luč nebeška (Matija Tomc).....	244
Kaj naj ti podarimo? (Matija Tomc)	245
Pozdravljena, naša preljuba Gospa (Matija Tomc).....	248
Med zvezdami (Matija Tomc)	250
Angel Gospodov (Lojze Mav)	252
Molitev	254
Veselo pojejo zvonovi (Lojze Mav)	255
Jezus pričakuje (Franc Gačnik)	257
To ljubezen poglej (Joseph Güttler).....	258
Ti si kakor pomlad (Lojze Mav)	259
Lep je sveži cvet (Lojze Mav)	260
Molitev prvoobhajanca (Matija Tomc)	261
Najlepši dar (Jozef Strečansky).....	263
Molim te ponižno (Anton Hlond).....	264
Čuj nas, Mati (prir. Lojze Mav).....	265
Ljubljena slovenska hiša (Matija Tomc)	266
Oj ti srečna štalica (France Kimovec, prir. Lojze Mav)	267
Večerja zadnja je minila (Josip Levičnik).....	269

Svet (Franc Kovač)	270
Gospod, usmili se (Matija Tomc).....	271
Svet (Matija Tomc).....	272
Jagnje Božje (Matija Tomc)	273
Gospod, usmili se	274
Gospod usmili se	275
Jagnje Božje	276
Jagnje Božje	277
To je dan (Lojze Mav)	278
»Amerikanska« maša	280

Pričujoča zbirka skladb za mladino je bilo zadnje darilo legendarnega glasbenika Tomaža Tozona Glasbeni matici Ljubljana – z namenom, da se rokopis skrbno izbranih cerkvenih pesmi za mladinski zbor pretežno v priredbi duhovnika in skladatelja Alojzija Mava natisne in razširi med najmlajše pevske vrste, da bodo ob spoznavanju kulturne dediščine mojstrili svoje glasove ter si pretanjeno brusili čut za lepoto in bogastvo glasbe.

